

ინფლაცია – არაკომპეტენტურობის შედეგი*

გიორგი ჭინჭარაული
ეკონომიკის აკადემიური
დოქტორი, პროფესორი

მაია კაპანაძე
ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,
სტუ ასოც. პროფესორი

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია საქართველოში ინფლაციის წარმოშობის მიზეზები და მათი დაძლევის გზები. გაანალიზებულია კანონმდებლობისა და ფინანსური პოლიტიკის არასრულყოფილება, შესაბამისი ფიზიკური და იურიდიული პირების არაკომპეტენტური და არასწორი ფუნქციონირების შედეგები, რომელთა სრულყოფის გარეშე შეუძლებელია ინფლაციური პროცესების შეჩერება. მოთხოვნისა და მიწოდების ინფლაციის ასპექტში განხილულია სოცუზრუნველყოფის, შრომის ანაზღაურების, სახელმწიფოს მიერ სხვადასხვა სახის ორგანიზაციების დაუსაბუთებელი დაფინანსების, ორმაგი დაბეგვრის და სხვა საკითხები.

საკვანძო სიტყვები: ინფლაცია, ჰიპერინფლაცია, დეფოლტი, ინფლაციური სპირალი; “ხრუტუნას” ეფექტი, ორმაგი დაბეგვრა, დუალიზმი.

შესავალი

საქართველოს ეკონომიკის ფუნქციონირება ორ ათეულ წელზე მეტია დაფუძნებულია, მიზანმიმართულ თუ არამიზანმიმართულ, არაკომპეტენტურ რეგულირებაზე. ძირითად ეს გამოწვეულია იმით, რომ სპეციალისტია თუ არასპეციალისტია, ეკონომისტად არის მიჩნეული და ჩართულია ეკონომიკური კანონმდებლობის შექმნისა და რეალიზაციის პროცესში. ხშირად ანალოგიურ მდგო-

.....
* იბეჭდება ავტორებისეული სტილის დაცვით

მარეობაში იმყოფებიან კონსულტანტებად მონვეული სხვა ქვეყნის ექსპერტ-ეკონომისტებიც, რომელთა მონვევაზეც უამრავი ფული იხარჯება, რაც ასევე მოქმედებს ლარის ინფლაციაზე.

ძირითადი ტექსტი

რაიმე ძალის არაკეთილმოსურნეობას თუ გამოვრიცხავთ, ასეთი სპეციალისტებით და მათი კონსულტაციებით რეგულირებული საქართველოს ეკონომიკა დეფოლტისაკენ მიექანება. მაღალი დონის ინფლაცია დროთა ვითარებაში ქრონიკულ ხასიათს მიიღებს. ჯერჯერობით ჰიპერინფლაციის წარმოშობას ხელს უშლის წარსულიდან გადმოყოლილი სახელმწიფო ქონების რეალიზაციით და საზღვარგარეთიდან გზავნილებით უზრუნველყოფილი ლარის კურსი. ამ მიმართულებით თუ რაიმე არ შეიცვალა დროთა განმავლობაში საქართველოს სახელმწიფოებრიობა კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგება. თუნდაც იმიტომ, რომ გასაყიდი აღარაფერი იქნება და დეფოლტი აუცილებელი გახდება. ამ კანონზომიერებას ადასტურებს ის ვითარებაც, რომ ლარის ინფლაცია ყოველწლიურად მატულობს: მაგალითად, 2016 წელს 2010 წლის საშუალოსთან შედარებით ლარის ინფლაცია 16,2%-ით გაიზარდა. ხოლო ლარის ვალუტად მიღებიდან დღემდე დოლართან მიმართებაში 50%-ით გაუფასურდა² თუშემასაქვს გავითვალისწინებთ, რომ საქართველოს საპენსიო ასაკის მოსახლეობის რიცხვი ორჯერ აღემატება, „გაეროს“ სტანდარტებს, ხოლო ბუნებრივი მატება სისტემატიურად მცირდება, ასეთი მდგომარეობა მოსახლეობის დღევანდელი დაუსაქმებლობის პირობებში პერმანენტული ინფლაციის წარმოშობის წაყროა, ხოლო მომავალში ქართული წარმოების მოსპობის.

აბსტრაგირებას თუ გავაკეთებთ სხვა სახელმწიფოებიდან ფულადი (არაფულადი) გზავნილებისა და ყოფილი სახელმწიფო ქონების რეალიზაციისგან, რომლებიც საქართველოში ლარის სიმყარის უზრუნველყოფას ხმარდება, დღევანდელი სამამულო წარმოების არნახულ დაბალი დონის პირობებში, საქართველოს საბაზრო სივრცის მოთხოვნის შესაბამისად, ლარის რაოდენობის მიმოქცევაში გაშვება, გამოინვევს უსწრაფეს ჰიპერინფლაციას

და საბოლოო ჯამში დეფოლტს. ლარის არსებულ შედარებით სიმყარეს ანუ ფარულ ინფლაციას ჯერჯერობით ხელს უწყობს ქვეყანაში დოლარიზაციის 66,7%-ით არსებობა² (რაც დამოუკიდებელი სახელმწიფოს პირობებში პარადოქსია). ყოველივე ეს იმის მაჩვენებელია, რომ მხოლოდ სამამულო წარმოების პირობებში, მოთხოვნის ინფლაცია და დეფოლტი აქსიომატურია, ე. ი. აღნიშნულის მხრივ საქართველოში ინფლაციის ძირითადი მიზეზი სამამულო წარმოების დაბალი დონეა.

ინფლაციის წარმოშობის მიზეზს, როცა ლარის უზრუნველყოფა არ ხდება სათანადო რაოდენობის პროდუქტებით, წარმოადგენს მოთხოვნა. მოთხოვნის ინფლაციის მიხედვით, საზოგადოება ხარჯავს იმაზე მეტს, ვიდრე აწარმოებს. ასეთ შემთხვევაში დამატებითი ხარჯების ასანაზღაურებლად ფასების საშუალო დონე იზრდება, რაც ინფლაციას ნიშნავს.

საქართველოში მოთხოვნის ინფლაციის წარმოშობას ხელს უწყობს არასწორი პოლიტიკა, რის გამოც მიმოქცევაში დამატებითი რაოდენობის ლარის ჩართვა ხორციელდება. თუ სტატისტიკის ეროვნული ბიუროს მონაცემებით ვიმსჯელებთ, 2016 წელს წინა წელთან შედარებით სოციალური პაკეტი 7,6-ჯერ გაზარდა საპენსიო ფულადი რესურსები 14%-ით. ორივე შემთხვევაში ჯამში 32 მილიონ ლარზე მეტი შევიდა მიმოქცევაში. ამავე პერიოდში საერთოდ შრომის ანაზღაურება გაიზარდა 4,3%-ით. არასამეწარმეო სფეროში კი 5%-ით და ეს მაშინ, როცა მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდა 2,6%-ს არ აღემატებოდა. განსაკუთრებით ყურადსაღებია სახელმწიფო სექტორში მუდმივად მზარდი შრომის ანაზღაურების მაღალი დონე. ცსკ-ის თავმჯდომარეს წლიური ხელფასი 200ათას ლაზე მეტია. მინისტრების საშუალო 70 ათას ლარამდე, პარლამენტარების 60 ათასი ლარი და ა. შ. ეს მაშინ, როცა მოსახლეობის უმეტესობას წლიური შემოსავალი 2 ათას ლარს არ აღემატება. ასეთი მდგომარეობა არა მარტო მოთხოვნის ინფლაციის წარმოშობას უწყობს ხელს, არამედ ალატაკებს მოსახლეობას, იმ დროსაც როცა ინფლაციას არ აქვს ადგილი. ვინაიდან სახელმწიფო ჩინოვნიკების მზარდი დიდი ხელფასები მოთხოვნას ზრდის, რაც სხვა თანაბარ პირობებში იწვევს ფასების

ანეკდას, რომელიც უარყოფითად მოქმედებს დაბალი შემოსავალ-
იანი მოსახლეობის ცხოვრობის დონეზე.

ანალოგიური მდგომარეობაა არასამთავრობო, პოლიტიკური
თუ სხვა ორგანიზაციების სახელმწიფოს მიერ მუდმივად მზარდი
დაფინანსების მხრივაც, რაც ასევე ინფლაციის მნიშვნელოვანი
წყაროებია. კერძოდ კვალიფიკაციური პოლიტიკური პარტიების
ყოველწიური მზარდი დაფინანსება 7 მილიონზე მეტია, საარჩევ-
ნო კომპანიების დროს ზენიტს აღწევს, რელიგიური მიმდინარეო-
ბების 30 მილ. ლარზე მეტი. პირადი მონაცემების დაცვის ინსპექ-
ტორი 2 მილიონ ოთხასი ათასი ლარი, ეროვნული გამოცდების
ცენტრი 6 მილიონი (კურიოზია კერძო სექტორს გამოცდებს
უწყობს კონკურენტი სახელმწიფო სექტორი და ეწევა ხარჯებს),
ქვეყნის პოპულარიზაციის მიზნით 14 მილნ. 800 ათასი ლარი და ა.
შ. ჩვენის აზრით ეს ისეთი და იმ ზომის ხარჯებია, რომ სამამულო
წარმოების არსებულ პირობებში მინიმალური შეიძლება იყოს ან
საერთოდ დროებითი შეწყვეტილი იქნას და მონიტორინგი გა-
მოცხადდეს. დღევანდელი პირობებში მათი ამ სახით არსებობა
უფრო ზიანს აყენებს სახელმწიფოს, ვიდრე არ არსებობა.

საქართველოში არჩევნებთან დაკავშირებით თითქმის ყოვე-
ლთვის ლარი უფასურდება, რაც გამონეწელია მოთხოვნის
ზრდით. ეს კი იმის მაჩვენებელია, რომ საარჩევნო კომპანიებზე
დიდძალი ფული იხარჯება. 2016 წელს პარტიებმა პარლამენ-
ტის საარჩევნო კომპანიებზე ოფიციალური ცნობით დახარჯეს
40 მილიონამდე ლარი,³ არაოფიციალურად კი ვინ იცის რამ-
დენი. ამას კიდევ ემატება მაჟორიტარი კანდიდატების მიერ
განეული ხარჯები. გამოდის, რომ ასეთი ფორმით ჩატარებული
არჩევნები მოთხოვნას ზრდის, რაც საზოგადოების ინტერესებს
ენიანალმდეგება(იქმნება ინფლაციური სპირალი და „ხრუტუნას“
ეფექტი, რომელსაც საზოგადოების დიდი ნაწილი ვერ ათვისებო-
ბიერებს), რადგანაც შემდგომში ინვეს მათი რეალური შემოსავ-
ლების შემცირებას.

მოთხოვნის ინფლაციაზე მოქმედებს სახელმწიფო ბიუჯეტის
ხშირი დეფიციტიც, რაც ფულის ემისიით მთავრდება. ასევე დიდი
რაოდენობით საკრედიტო ექსპანსია. 2016 წელს მარტო ოთხ თვე-

ში ეროვნულმა ბანკმა მილიარდ ლარზე მეტი, ზედმეტი ფული გაუშვა მიმოქცევაში, ე.წ. რეფინანსირების სესხის სახით, რამაც ბუნებრივია იმოქმედა ლარის გაცვლითი კურსის დაცემაზე.

ფასების აწევა ცალკეულ პროდუქტებზე ან უცხოურ ვალუტაზე ინფლაციას არ წარმოადგენს. ფარული ინფლაციის დროს ფასები უცვლელია. ამდენად საკითხის შესწავლის გარეშე საინფორმაციო საშუალებებით ატეხილი აჟიოტაჟი ინფლაციის შესახებ, ხშირად არასწორია და უარყოფითად მოქმედებს ინფლაციაზე. ვინაიდან მოსახლეობა იწყებს ლარის უცხოურ ვალუტაზე გადაცვლას, პროდუქტების შეძენას, რის გამოც მიმოქცევაში შედის დამატებითი ფული, რაც უფრო ზრდის მოთხოვნას ანუ იწვევს ფასების აწევას.

ჩვენის აზრით ინფლაციის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, რომელიც ზარალს აყენებს სახელმწიფოსა და მოსახლეობას კანონმდებლობით დასჯადი უნდა იყოს. გამორიცხული არ არის ქვეყნის დაკაბალების მიზნით, საქართველოში ეს სპეციალურადაც კეთდებოდეს.

როგორც უკვე ავღნიშნეთ საქართველოში ინფლაციის წარმოშობის არსებითი ფაქტორი სამამულო წარმოების დაბალი დონეა, რაც წარმოშობს მიწოდების ინფლაციას. ამ ინფლაციას იწვევს წარმოების ხარჯების ზრდაც, როგორიცაა — ხელფასები, ნედლეულისა და ენერგიის გაძვირება, გადასახადების მატება და მათი განაკვეთების ზრდა და ა. შ. 2016 წელს წინა წელთან შედარებით შრომის ანაზღაურება სამეწარმეო სფეროში 3,8%-ით გაიზარდა. ასევე გაიზარდა ნავთობ პროდუქტებისა, გაზისა და დენის ტარიფები.²

რაც შეეხება გადასახადებს, მათი რაოდენობისა და განაკვეთების ზრდა საქართველოს სინამდვილეში ჩვეულებრივი მოვლენაა. კანონმდებლობით მთელ რიგ უწყებებს უფლება აქვთ დაადგინონ მათთვის სასურველი გადასახადები და მათი განაკვეთები. მაგალითად, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრმა, უამრავი გადასახადი (მოსაკრებლები) დაადგინა, მათ შორის ღირებულების კანონის მოთხოვნათა დარღვევით. კერძოდ მომსახ-

ურებისათვის — 500 ლარი, ავტორიზაციაზე — 12 ათასი ლარი, აკრედიტაციაზე — 20 ათასი ლარი და ა. შ. უამრავი სხვა.⁴ ამ გზით მიღებული შემოსავლები ამავე ცენტრის ინტერესებს ხმარდება და მიმოქცევაში დამატებითი ფულის ჩართვა ხდება, რაც საბოლოო ჯამში ხელს უწყობს ინფლაციის წარმოშობას.

ფინანსთა სამინისტროს ინიციატივით საგადასახადო კოდექსში აქციზის გადასახადის 100%-ით გაზრდამ შესაბამისი პროდუქტების კანონიერი წარმოება და რეალიზაცია შეაფერხა (მეცნიერულ თვალთახედვით ეს ისეთი მოვლენაა, რაც ეჭვს იწვევს ამ სფეროში „შავი ბაზრის“ კორუფციისა და მაფიის არსებობის შესახებ). გარკვეულ ზომით ამ პროდუქტების შეძენისათვის განკუთვნილ თანხა სხვა პროდუქტების შეძენაზე დაიხარჯა, რამაც მოთხოვნა გაზარდა, ხელი შეუწყო ინფლაციის წარმოშობას.

ლარის გაუფასურებას ასევე ხელს უწყობს საქართველოში გამეფებული ფიზიკური და იურიდიული პირების ორმაგი დაბეგვრით გამოწვეული ექსპლოატაცია, რაც თეორიულად დუალისტური კანონმდებლობით რეგულირდება. ამავე მიმართულებით მოქმედებს სახელმწიფო ინსტიტუტების მიერ, ღირებულების კანონის მოთხოვნათა დარღვევა. უფრო კონკრეტულად, რომ ვთქვათ, ფიზიკური და იურიდიული პირების მომსახურებისათვის, მათი საშემოსავლო გადასახადებით დაქირავებული ფიზიკური პირები და შექმნილი სახელმწიფო ინსტიტუტები, უშუალოდ ან მათთან ხელშეკრულების მექონე კერძო ფირმების საშუალებით, მომსახურებისათვის იმავე ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს დამატებით ახდევინებენ კიდევ გადასახადს. ამასთანავე უმნიშვნელო მომსახურებაზე უაღრესად დიდ გადასახადს, რაც ღირებულების ობიექტური კანონის მოთხოვნის დარღვევაა. ყოველივე აღნიშნული ხორციელდება საჯარო რეესტრის, განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის, სასამართლოების, „სითი პარკის“ და მათნაირის სხვა ინსტიტუტების მიერ. კერძოდ „სითი პარკის“ საშუალო ყოველწლიური შემოსავალი სულ მცირე 8 მილიონს (ზოგიერთი გაანგარიშებით 20-31 მილიონ ლარს) შეადგენს, განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრის მიერ

მხოლოდ სასწავლებლების აკრედიტაციის განხორციელება 2 მილიონ ლარზე მეტია. ამას თუ დავუმატებთ განათლების დოკუმენტების ნამდვილობის დამოწმების და სხვა გადასახადებს (მოსაკრებლები) უსამართლობის მაჩვენებელი უფრო გაიზრდება. საერთოდ სასამართლოების სასარჩელო ბაჟზე, რომ არაფერი ვთქვათ, მარტო ადმინისტრაციული სასამართლოს სარჩელებზე სახელმწიფო ბაჟი, ყოველწლიურად საშუალოდ ორ მილიონს შეადგენს. აქვე გასათვალისწინებელია უსამართლო საპროცესო გარიგებათა მრავალმილიონიანი სიდიდე. მთლიანობაში სასამართლო გადაწყვეტილებათა აღსრულების ფონდი 2016 წელს 9.464.276.32 ლარს შეადგენს.

ანალოგიური მდგომარეობაა ყველგან, სადაც ორმაგი დაბეგვრისა და ღირებულების კანონის მოთხოვნებია დარღვეული. ასეთი გადასახადები არც საბაზრო პროდუქტებით არის უზრუნველყოფილი და წარმოების განვითარებასაც აფერხებს. ვიმეორებთ საქართველოში სამამულო წარმოების დღევანდელ არნახულ დაბალ დონის პირობებში უცხოური ვალუტის პროდუქტები, რომ არ იყოს მიმოქცევაში, არა მარტო ლარის, არამედ სახელმწიფოს ფუნქციონირებაც კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგებოდა. სამამულო წარმოების განვითარებას, ხელს უშლის არსებული კანონმდებლობა, რაც საშუალებას აძლევს მონოპოლიების ბატონობას, კონკურენციის შეზღუდვას, დეპინგური პოლიტიკის განხორციელებას და სხვა ამგვარი უარყოფითი მოვლენების არსებობას.

საქართველოში წარმოების განვითარებას აფერხებს და არაპირდაპირ ინფლაციას წარმოშობს სხვადასხვა სახის მოსაკრებლები. მაგალითად, 2015 წელს სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელმა 973.1 ათასი ლარი შეადგენა. ეს თანხა ინდივიდუალურ ან სხვა წარმოებას რომ მოხმარებოდა, შეიძლება არანაკლები საბიუჯეტო შემოსავლიც მიგვეღო და ამ თანხით წარმოებული პროდუქტი ლარის სიმყარესაც უზრუნველყოფდა და ა.შ.

სამამულო წარმოების განვითარებას აფერხებს, დოლარის მოთხოვნას ზრდის და ამასთან ერთად ლარის გაუფასურებას

ინვეს, საქართველოს კანონმდებლობის შემდეგი, ვითომდაც უმნიშვნელო ლაფსუსები: ინტერესთა შეუთავსებლობის კანონის მიხედვით საჯარო ხელისუფლებაში მოსვლის პოტენციალურმა კანდიდატებმა უნდა შეავსონ ქონების დეკლარაცია. ამ დეკლარაციის შევსებაზე არასამამულო წარმოების პროდუქტების დანახარჯები, რომლებიც უცხოური ვალუტით არის შეძენილი, მინიმუმ 1 დოლარს მაინც უდრის. მარტო ა. წ. ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებისას ეს ხარჯები პოტენციურად 6400 დოლარს უდრიდა. აქედან 150 პირი ხდება პარლამენტარი, დანარჩენი ხარჯები წყალშია ჩაყრილი.⁴

ანალოგიურია როცა ხელისუფალნი მთხოვნელთა მიღებაზე ჯერ განცხადების დაწერას მოითხოვენ. რის გამოც მთხოვნელს რამდენჯერმე უხდება სხვადასხვა ინსტანციაში მისვლა. ამ დროს მარტო მათ გადაადგილებაზე უცხოური ვალუტით შესყიდული საწვავის ღირებულება საშუალოდ 1 დოლარზე ნაკლები არ არის. თუ წარმოვიდგენთ, ამ ბიუროკრატიული მოთხოვნის შედეგად, მთხოვნელთა მრავალ ათასიანი კონტიგენტის ხარჯებს (რაც საბოლოოდ დოლარის სახით გადის საზღვარგარეთ), ადვილად დავრწმუნდებით, მათ უარყოფით როლზე არა მარტო ინფლაციის წარმოშობის თვალსაზრისით.

საქართველოს კანონმდებლობით მსგავსი სხვა მოთხოვნები უამრავია, რომელთა არსებობის აუცილებელობა არაფრით დასტურდება. თუ მათზე განეულ დაუსაბუთებელ ხარჯებს შევკრებთ, უზარმაზარ თანხას მივიღებთ. რასაც კანონმდებლები ვერ ათვითცნობიერებენ და თუ ათვითცნობიერებენ ხალხის საწინააღმდეგოდ მოქმედებენ, ვინაიდან სამამულო წარმოების განვითარებას ძირს უთხრიან, რაც ინფლაციის წარმოშობის მიზეზიცაა.

საქართველოში ინფლაციის წარმოშობას ხელს უწყობს საერთაშორისო ფაქტორებიც. სახელმწიფოში, სადაც 80%-ზე მეტი არასამამულო წარმოების პროდუქტი მოიხმარება, რომელსაც დაკარგული აქვს ეკონომიკური დამოუკიდებლობა და უსაფრთხოება, სადაც მიმოქცევაში 75%-ით მონაწილეობს უცხოური ვალუტა, სხვა ქვეყნებში არსებული კრიზისებიც, უარყოფით გავლენას

ახდენს ქვეყანაზე. ასეთი ვითარება, შეიძლება შეგნებულადაც იქნეს გამოყენებული, საქართველოში უმუშევრობისა და ინფლაციის წარმოსაშობად, რაც ანგრევს უსუსურ ეკონომიკას. მითუმეტეს, როცა მთელ საბანკო სისტემაში, გაბატონებული მდგომარეობა არასამამულო ბანკებს უკავია.

ინფლაციის წარმოშობის აღნიშნულ მიზეზებთან ერთად, ამ საქმეში მნიშვნელოვან როლს თამაშობს, ფიზიკური და იურიდიული პირების მიერ უცხოურ ვალუტაზე დიდი რაოდენობით ლარის გადაცვლა, არასამამულო ვალუტებით ანგარიშსწორება და დეპოზიტების ზრდა, რამაც შეზღუდა ლარის გადახდისა და დაგროვების ფუნქცია. საქართველოში 2016 წელს, 9 თვის განმავლობაში, წინა წელთან შედარებით დეპოზიტები ლარებში 7,7%-ით გაიზარდა, უცხოურ ვალუტაში კი — 8,9%-ით (ამას თუ მივუმატებთ ლარის გადახურდავების და სამამულო პროდუქტების საზღვარგარეთ რეალიზაციით მიღებულ ფიზიკური და იურიდიული პირების ანაბრებს, საზღვარგარეთის ბანკებში, სოლიდურ თანხებთან გვექნება საქმე) ასევე საბანკო სესხის 64%-ი გაცემულია უცხოურ ვალუტაში. პროდუქტების შესყიდვის 80%-ი უცხოური ვალუტით ხდება და ა.შ.²

პროდუქტების შესყიდვის გარდა, ლარის გადაცვლით, უცხოური ვალუტის საქართველოდან გადინება ხდება: არასამამულო ფირმების ლარებში მიღებული შემოსავლების გაცვლით უცხოურ ვალუტაზე, (საქართველოს პენსიების მიმღები) საზღვარგარეთ მუდმივად მცხოვრებთა პენსიების გადაცვლით სხვა ქვეყნების ვალუტაში, საერთაშორისო ფესტივალებში და სხვა ღონისძიებებში მონაწილე უცხოელთა ანაზღაურებით, მათგან საავტორო უფლებათა შესყიდვით, მათზე სტიპენდიების გაცემით და ა. შ. ყოველივე ეს ზრდის მოთხოვნას უცხოურ ვალუტაზე, ამავე დროს მიმოქცევაში იზრდება ლარის რაოდენობა, რაც აუფასურებს ლარს უცხოურ ვალუტასთან მიმართებაში და აძლიერებს ინფლაციას.

საქართველოში ინფლაციის წარმოშობას ხელს უწყობს დასაქმების ზრდაც, რაც იწვევს დამატებითი ხელფასის გაცემას, რომელიც არ არის უზრუნველყოფილი სათანადო რაოდენობის

პროდუქტებით. 2015 წელს წინა წელთან შედარებით ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა 5,8%-ით გაიზარდა, ხოლო 2016 წლის ერთ კვარტალში 5,9%-ით და ა. შ.²

ინფლაციაზე თითქმის აღნიშნული ყველა ფაქტორი უარყოფითად მოქმედებს, რაც იმის დასტურია, რომ საქართველოს ეკონომიკის რეგულირებაში მთლიანად თუ არა, ნაწილობრივ მაინც არაკომპეტენტურობასთან გვაქვს საქმე. ეს კი დროულად უნდა დაიძლიოს, სახელმწიფოებრიობისა და ეროვნულობის შენარჩუნებისათვის.

დასკვნა

საქართველოში ინფლაციის არსებობის ძირითადი მიზეზი, სამამულო წარმოების დაბალი დონეა. მის განვითარებას აფერხებს შესაბამისი უწყებების არაკომპეტენტურ საქმიანობასთან ერთად, არსებული კანონმდებლობაც, რომელიც ხელს უწყობს ეკონომიკის სფეროში მონოპოლიების ბატონობას, კონკურენციის შეზღუდვას, დემპინგური პოლიტიკის განხორციელებას, ორმაგი დაბეგვრის და სხვა მსგავსი მოვლენების არსებობას.

ინფლაციის წარმოშობაზე მოქმედებს ასევე არასწორი საფინანსო პოლიტიკა და სამამულო წარმოების დაბალი დონის გამო საერთაშორისო ფაქტორებიც.

ლიტერატურა:

1. გ.ჭინჭარაული. ეკონომიკური თეორია (ეკონომიკის ასპექტი), ნაწ.3. თბ.2005წ.
2. საქართველოს ეროვნული ბანკი — „ინფლაციის მიმოხილვა“ თებერვალი 2016
3. საქართველოს ეროვნული ბანკი
4. სტატისტიკის ეროვნული სამსახური
5. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
6. საქართველოს საარჩევნო კოდექსი, თბ.2014. მუხლ.109, ნაწ.1;
7. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ბრძანება №99\601.10.2010.

8. საქართველოს კონსტიტუცია,თბ,2011.მუხ.49.6ან1
9. Inflation Targeting as a Framework for Monetary Policy. IMF Economic Issues No.15
10. www.geostat.ge
11. ww.sao.ge
12. www.ivote.ge/images/doc/uploadedFiles/
13. www.parliament.ge;
14. www.parliament.ge/ge/constitution-of-georgia.
15. www.mes.gov.ge
16. www.hcoj.gov.ge
17. www.insuranse.org.ge.

REFERENCES:

- 1 G.CHincharauli. „Economic Theory”. Tbilisi, 2005 (In Georgian Language);
2. National Bank Of Georgia-”Inflation Report” February 2016;
3. National Bank Of Georgia;
4. National Statistics Office of Georgia;
- 5.State Audit Office;
6. The Electoral Code. Tb. 2014.artic..109, part1;
7. Order of the Minister of Education and Science#99\01.10.2010;
- 8 The Constitution-of-Georgia. Tb.2011.artic..49.part1;
9. Inflation Targeting as a Framework for Monetary Policy. IMF Economic Issues No.15;
10. www.geostat.ge
11. ww.sao.ge
12. www.ivote.ge/images/doc/uploadedFiles/
13. www.parliament.ge;
14. www.parliament.ge/ge/constitution-of-georgia.
15. www.mes.gov.ge
16. www.hcoj.gov.ge
17. www.insuranse.org.ge.

INFLATION–AS A RESULT OF INCOMPETENCE

Giorgi Chinchauruli, Ac. Doctor of Economics

Maia Kapanadze, Ac. Doctor of Economics,
Associate Professor of Georgian Technical University

RESUME

The article discusses the causes of inflation in Georgia and their solutions. There **was made an** analysis of financial legislation and policy imperfections, the natural or legal persons who are incompetent and of the wrong functioning results. Without improving it is impossible to stop the inflationary process. The Supply and Demand inflation aspect deals with the social, labor compensation, state funding for a variety of organizations, unreasonable double taxation and other issues.

Keywords: Inflation, Hyperinflation, Default, Inflationary spiral, ”Ratchet” effect, double taxation, Dualism.